

بنیاد اندیشه
تأسیس ۱۳۹۴

فهرست مطالب

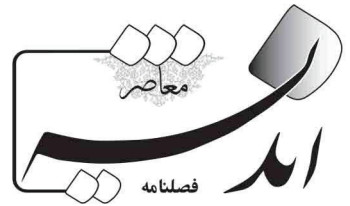
■ دشواری‌های کار علمی در افغانستان/ داکتر فرید خروش / ۳

الف- اندیشه سیاسی

- نمودهای سکولاریزاسیون در افغانستان/ داکتر امان فصیحی / ۹
- ثبات منطقه‌ای و امنیت افغانستان در پرتو صلح دموکراتیک کانتی/ مهدی عارفی / ۳۷
- دین‌ورزی در عصر سکولار/ محمدعلی واعظی / ۵۷
- واکاوی دیدگاه‌ها و مبانی نظری توماس هابز در فلسفه‌ی سیاست و گفت‌وگو با حقوق بشر/ محمد حنیف طاهری / ۷۷
- تأثیر شخصیت بر رفتار سیاسی؛ مدلی برای انتخاب سیاسی عقلانی/ عبدالخالق محمدی (حکمت شرق) / ۹۹
- فلسفه‌ی سیاسی در اندیشه‌ی افلاطون و فارابی/ قربانعلی انصاری / ۱۱۳

الف- سیاست و حکومتداری

- سیاست خارجی افغانستان در بستر نظم‌های معنایی - جغرافیایی/ داکتر فرامرز تمنا / ۱۴۱
- لزوم یک برنامه افراطیت‌زدایی در افغانستان/ جانی اولد/ ترجمه محمدسخی رضایی / ۱۵۳
- واکاوی جنبش روشنفکری در افغانستان/ محمدحسین خلوصی / ۱۶۹
- فتواهای تاریخی در افغانستان/ محمدحسین فیاض / ۱۸۷
- زمینه‌های شکل‌گیری افراط‌گرایی؛ با تأکید بر طالبان/ کمال امیدی / ۲۰۹
- تبارشناسی بحران هویت ملی در افغانستان/ محمدقاسم عرفانی / ۲۳۱
- بررسی عوامل اجتماعی- فرهنگی مرتبط با هویت قومی دانشجویان دانشگاه تعلیم و تربیه کابل/ شریف پویا / ۲۵۵
- وحدت ملی و امنیت داخلی در افغانستان/ داکتر محمدامین مبلغ / ۲۸۳
- حکومت‌داری خوب و جایگاه آن در افغانستان/ سید آصف حسینی / ۳۲۱
- حکومت پاسخگو/ دین‌محمد جاوید / ۳۳۹
- وضعیت حکمرانی در افغانستان/ عمران حلیمی / ۳۵۱

نشریه علمی - تخصصی بنیاد اندیشه
سال اول، شماره چهارم، تابستان ۱۳۹۵

ویژه مطالعات سیاسی و حکومتداری

مراکز بخش

- افغانستان - کابل: دفتر مرکزی، کارته سه، سرک سه،
خانه شماره ۱۸۷،
شماره تماس: ۰۰۹۳۷۸۹۱۷۱۱۴۴
- ایمیل: bonyad.andisha@gmail.com
- مزار شریف: تقی واحدی، شماره تماس:
۰۰۹۳۷۰۰۵۳۹۳۶۶
- هرات: عبدالواحد رفیعی، شماره تماس:
۰۰۹۳۷۰۰۴۰۹۹۳۲
- دایکندی: عبدالهادی رحیمی زاده، شماره تماس:
۰۰۹۳۷۷۵۵۷۷۸۲۹
- بامیان: محمدامین ابتهاج حجتی، شماره تماس:
۰۰۹۳۷۷۶۷۰۱۴۳۳۴۳
- غور: انجنیر علیداد لعلی، شماره تماس:
۰۰۹۳۷۷۸۵۷۸۱۹۱
- غزنی: حکمت الله نظری، شماره تماس:
۰۰۹۳۷۴۴۵۶۰۷۷۲
- تاجیکستان - پروفیسور روشن رحمان، شماره تماس:
۰۰۹۹۲۹۱۹۸۹۰۲۰۸
- ایران - مشهد: سید ابوطالب مظفری، شماره تماس:
۰۰۹۸۹۳۶۴۶۵۸۱۷۷
- قم: مرکز فرهنگی نویسندگان افغانستان، محمدعلی جويا،
شماره تماس: ۰۰۹۸۹۱۰۲۰۴۸۰۰۷
- تهران: صادق دهقان، شماره تماس: ۰۰۹۸۹۳۵۶۷۰۳۰۹۷
- استرالیا - آدلاید: نادر احمدی، شماره تماس:
۰۰۶۱۴۳۲۱۴۰۲۷۷
- اروپا - اروپای شرقی - ناروی: حمزه واعظی، شماره
تماس: ۰۰۴۷۹۶۸۵۷۳۳۱
- اروپای مرکزی - انگلستان: ابراهیم افتخاری، شماره
تماس: ۰۰۴۴۷۵۸۷۶۹۱۴۵۵

صاحب امتیاز: بنیاد اندیشه

مدیرمسئول: داکتر محمدامین احمدی

معاون مدیرمسئول: داکتر امان الله فصیحی

سر دبیر: داکتر فرید خروش

هیأت تحریریه (به ترتیب حروف الفبا):

احمدعلی عزیززاده، دین محمد جاوید، داکتر زکیه
عادلی، عبدالحمید عارفی، داکتر عبدالله شفایی، علی
امیری، داکتر علی محمد میرزایی، قربانعلی انصاری،
محمد توسلی غرjestانی، داکتر محمدجواد صالحی،
محمدسرور جوادی، داکتر محمدشفیق خواتی، داکتر
محمدعلی جويا، محمد هدایت.

مدیر اجرایی: رشید محمدی

ویراستار: محمدقاسم الیاسی تُرگانی

طراح جلد: هادی مروج

صفحه آرا: علی جمعه محمدی

فصلنامه اندیشه معاصر در ویرایش مطالب آزاد است.
نظرات طرح شده در مقالات الزاماً دیدگاه فصلنامه اندیشه معاصر
نیست.

تمام حقوق مادی و معنوی فصلنامه اندیشه معاصر برای بنیاد
اندیشه محفوظ است.

استفاده از مطالب فصلنامه اندیشه معاصر فقط با ذکر منبع مجاز است.

قیمت: ۲۰۰ افغانی

دشواری‌های کار علمی در افغانستان

اول؛ شمایی که همین اکنون در حال مطالعه این متن هستید، به یک معنای دیگر، یک‌ساله شدن عمر یک نشریه را در افغانستان نیز به تماشا نشسته‌اید! زمانی که من از یک‌ساله شدن عمر یک نشریه سخن می‌گویم، آن را با عمر نشریات در کشورهای توسعه‌یافته و حتی با کشورهای همسایه مقایسه نمی‌کنم؛ من از یک‌ساله شدن عمر یک نشریه در افغانستان سخن می‌گویم و آن را با گذشته تاریخی این کشور و میزان رشد و تکامل بسترهای فرهنگی و نشراتی‌اش مقایسه می‌کنم که تسلسل نشریات بسیار بی‌دوام است و عمر شان آفتاب لب بام. حکایت قوام و دوام نشریات در افغانستان زمانی تلخ‌تر می‌شود که نشریه مورد نظر در حوزه تحقیق و پژوهش فعالیت کند. در افغانستان از دید بسیاری از مردم، حتی از دید بعضی از تحصیل‌کردگان، انتشار نشریه علمی - پژوهشی کاریست بیهوده و هدر دادن سرمایه برای یک امر ناستوده. به همین سبب است که در پانزده سال گذشته حوزه پژوهش و تحقیق از خوان گسترده پول‌های سرازیر شده به افغانستان بهره‌ای نبرده است و ما حتی یک نشریه علمی - تخصصی را نمی‌شناسیم که منظم و سر موعده منتشر شده باشد و عمرش بیشتر از یک سال مستدام بوده باشد.

دوم؛ برای اثبات وضعیت فاجعه‌بار اندیشه و تفکر در افغانستان، نیازی نیست یک استدلال مطول عرضه کنیم. لوحه دکان‌ها و بیلبردهای بی‌نظم و قاعده شهر کابل که هر روز از برابر چشمان ما عبور می‌کنند و نیز مکتوب‌های رسمی و حکومتی که تصویرشان گاه‌گاهی

به فضای مجازی راه پیدا می‌کند، بهتر از هر چیزی روایت‌گر میزان سطحی‌نگری مردمان روزگار ماست. در این نوشته‌ها نه تنها یک توافق واحد بر سر ترجمه و شکل نگارش واژگان دری و غیر دری وجود ندارد، بلکه اغلاط فاحش املاپی و نگارشی جزء جدایی‌ناپذیر هویت نوشتاری ما شده است. حالا علاوه بر این، چند سالی می‌شود که هیولاهای دیگری به نام «فیسبوک» و «تویتر» نیز به گریبان اصحاب فرهنگ و اندیشه چنگ انداخته و اهالی خرد و غیرخرد را توأمان به گرداب کوتاه‌نویسی‌های اینترنتی غرق کرده است. پیامد این کوتاه‌نویسی‌ها لاجرم منجر به ظهور همین نسلی شده است که نه مجال تفکر و اندیشه دارند و نه اصولاً ظرفیت درک و هضم آن را. انتظار تراوش فکر و اندیشه از چنین ذهن‌های کم‌عمقی عبث است و چنین است که در اینجا، در گهوارهٔ زبان دری، اندیشه‌ورزی و تفکر به این زبان به مثابهٔ نفس کشیدنی است که دیگر نه مُمد حیات است و نه مُفرح ذات.

سوم؛ حتی اگر از سطحی‌اندیشی‌هایی که به گریبان مردم روزگار ما چنگ انداخته است بگذریم، با انتحارها و انفجارهایی که با تار و پود زندگی روزمره ما درآمیخته است، چگونه می‌توان بر کار علمی و پژوهشی تمرکز کرد؟ در یک‌ونیم دهه گذشته بسیاری از اصحاب فکر و اندیشه که مصمم بودند برای این آب و خاک کاری بکنند، یا مجبور شده‌اند افغانستان را ترک کنند و یا در حال بیستین بهار و بُنهٔ شان هستند تا رحل اقامت به جایی بیفکنند که اگر متاع‌شان خریداری نداشته باشد، لاقبل جان‌شان در امان باشد. در حال حاضر حتی اگر تفکر و اندیشه‌ورزی را صرفاً به عنوان راهی برای امرار معاش و گذران زندگی بدانیم، باز هم این متاع در افغانستان خریداری ندارد. در چنین فضایی، پرداختن به اندیشه و تفکر، از دید بسیاری‌ها اگر شناکردن بر خلاف مسیر جریان آب نباشد، دست‌کم یک موقعیت‌شناسی بزرگ تلقی می‌شود. از باب نمونه، چندی پیش که خبر انتشار سومین شماره فصلنامه «اندیشه معاصر» را در فیسبوک منتشر کرده بودم، دوستی که از قضا خودش از کاروان علم و فرهنگ است، در زیر آن نوشته بود: «افغانستان در چه وضعی به سر می‌برد و شما از سر بی‌خیالی و بی‌دردی در غُند خیر نشسته‌اید و مجله علمی منتشر می‌کنید». این قضاوت که ویژگی‌های یک قضاوت اصیل وطنی را به خوبی در خود مُستتر دارد، بیش از هر سخنی، حدیثی است

مفصل از این مجمل.

چهارم؛ فرجام سخن اینکه در کشور ما کار علمی و پژوهشی اگر گذر از هفتخوان رستم نباشد، دست‌کم دلبستگی و صبری می‌طلبد به پیمانۀ دلبستگی فرهاد برای کندن کوه بیستون. یک سال پیش در چنین روزهایی بود که بعد از جلسات متعدد، کار پایه‌گذاری بنیاد اندیشه نهایی شد و به عنوان یکی از اقدامات اساسی، انتشار فصلنامه «اندیشه معاصر» در دستور کار قرار گرفت. از همان ابتدا تفاوت اصلی کار ما با کارهای مشابه در افغانستان در این بود که پایه‌های کار «اندیشه معاصر» را نه بر مبنای یک کار ان‌جی‌اویی استوار کردیم و نه آن را وسیله‌ای برای درآمدزایی اقتصادی پنداشتیم. فصلنامه «اندیشه معاصر» در حقیقت حاصل دلبستگی جمعی است که کار علمی و تخصصی را تعهدی می‌داند نسبت به آینده این آب و خاک. این تعهد مدیون چند نفر است: اول، استاد سرور دانش، معاون رئیس جمهور افغانستان، که نسبت به کارهای علمی و فرهنگی دلبستگی دیرینه و پایدار دارد و هرگز عیار و ارزش اینگونه کارها را با منفعت مادی و چشم‌داشت سیاسی مخلوط و سنجش نمی‌کند. دوم، دست‌اندرکاران و تیم تحریریه مجله که هر کدام‌شان فراتر از مشغولیت‌ها و گرفتاری‌های افغانستان، تداوم انتشار «اندیشه معاصر» را به مثابۀ ادای دینی می‌دانند که این آب و خاک به گردن‌شان دارد.

در فرجام اولین سال انتشار فصلنامه «اندیشه معاصر»، ما اینک خوشحالیم که پس از سه شماره که هر کدام به صورت تخصصی روی موضوعات مشخص و مبتلابه امروز افغانستان تمرکز کرده بود (شماره اول، ویژه دین و قدرت؛ شماره دوم، ویژه انتخابات و نظام‌های انتخاباتی؛ شماره سوم، ویژه مطالعات حقوقی)، شماره چهارم را با محوریت «سیاست و حکومتداری» به دست نشر سپرده‌ایم. روشن است که تعهد ما نسبت تداوم انتشار «اندیشه معاصر» همچنان پایدار است و قدم‌های مان استوار.

سر دبیر